Ч. 269 Четвер 30 падолиста (13 грудня) 1900. Рік X

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провинциї:

на цілий рік К.	4·80
на пів року „	2·40
на чверть року „	1·20
місячно . . „	—·40

Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік К.	10·80
на пів року „	5·40
на чверть року „	2·70
місячно . . „	—·90

Поодиноке число 6 с.

Вісти полїтичні.

(Перше засїдане галицкого сойму. — До ситуациї. — Нїмецкі социялїсти по сторонї Анґлиї. — Росийский голос о положеню в Хинї.)

Перше засїдане галицкого сойму краєвого відбуде ся — як звістно — ві второк дня 18 с. м. о 11-ій годині перед полуднем з таким порядком дневним: 1) Правительственний проект закона о введеню додатку до державного податку від горівки; 2) статут міста Кракова; 3) прелїмінар буджетовий на рік 1901; 4) провізория буджетова на I чверть рік 1901; 5) замкнене рахункове за рік 1899; 6) елементарні нещастя; 7) вибір секретарів, квесторів і ревідентів; 8) вибір комісиї буджетової і адміністрацийної; 9—13) побір оплат від спиритусових напитків; 13—30) митничі концесиї.

Бувший мінїстер скарбу др. Кайцль виголосив вчера в Карлинї кандидатску промову, в котрій дуже остро виступив против Нїмцїв, доказуючи, що они в наслїдок пересадних домагань в справах язикових роблять неможливим всяке порозуміне з Чехами. Також правительство замість примиряти, лише спиняє угоду своїм поведенем, котре не помагає нї Чехам нї Нїмцям. Кайцль виступив против ческого радикалїзму, але такий радикалїзм у Чехів і Нїмцїв піддержує само правительство. Після думки Кайцля таке поведене може пошкодити тридержавному союзови, бо в Австриї не можна правити нї против Нїмцїв, нї без Чехів. Нїмцям належить ся без сумнїву поважне становище в державі, але з огляду на економічну силу і культуру ческого народу треба з ним дуже поважно числити ся. Угода ческо-нїмецка конечна, але жадане нїмецкого державного язика і нїмецкої переваги роблять єї неможливою. Старо і Молодочехи присутні на зборах ухвалили одноголосно кандидатуру Кайцля, а социялїстів, що протестували против кандидатури закричали окликами: Нехай живе Кайцль. Промові Кайцля з огляду на розпочинаючу ся нинї сесию ческого сойму, приписують в Празї і Відни першорядне значінє.

В нїмецкім парляментї виступив социялїстичний посол Бебель з великими похвалами для полїтики Бїльова в справі трансвальскій а іменно то, що Нїмеччина не вступає ся за Бурами, але держить сторону сильної Анґлиї, від котрої може мати більшу користь як від Бурів. Показує ся з того, що социялїсти лиш на словах боронять свободи, а на дїлї, де іде о матерiяльний інтерес, будуть залюбки слабих гнобити. Так само як Бебель говорили і бесїдники другої вольнодумної партиї Ріхтер і Лїберман, при чім висказали свою радість, що Нїмеччина наближила ся знов до Анґлиї.

„Петербургскія Ведомости“ оповіщують таку телєґраму з Владивостока: Пишуть нам з Тієнтсїну, що полїтична ситуация незвичайно загадочна і невдоволяюча. Край добутий побідами росийских войск хотів мира і просив о мир. Однако більшість союзних держав спиняє Лїгунчана всякими можливими способами, аби не міг розпочати мирові переговори. Ґр. Вальдерзе віхав до Пекіну як побідник і поводить ся дуже гордо. Нарід хіньский чує ся взагалї подіями дуже оскорблений. Невдоволенє прибирає чим раз більші розміри; до того прилучили ся ще неурожай, знищене краю чужими войсками, остра зима і велика недостача поживи. То всьо може викликати нові розрухи, що будуть тим ріжнити ся від облоги Пекіну, що будуть значно страшнїйші і небезпечнїйші. В часї коли нїмецка полїтика хоче лиш мести і знищеня, то инші держави лиш мало заінтересовані в Хинї, жадають надто великих процентів. Взагалї в Хинї тепер велике пригнобленє і роз'яренє. Грудень і січень можуть принести союзним державам дуже прикрі несподїванки. В Шанґаю грозять щодень розрухи. Віцекоролї в Янце не виплачують урядників, нї войска; також в инших провінциях не лїпше. Ходять глухі чутки, що Хінцї хотять новий рік обходити великою різнею чужинцїв.

Новинки.

Львів дня 12-го грудня 1900.

— **Ц. к. Мінїстерство внутрішних справ** наміряє від Нового року видавати загальний „Вістник розпоряджень““, котрий (подїлений на часть головну і на додаток службовий виключно до оповіщень в справах державної адмінїстрациї ветеринарийної) аналоґічно до істнуючих уже

---

15)

ГАНЯ.

(З польского — Генрика Сенкевича.)

(Дальше).

Селим говорив всьо поспішно, блїдий і з затисненими устами. Велика любов заволоділа тою палкою, всхідною природою і била від неї як жар від полуміни, але я не уважав на то, і відповів з зимною і холодною рішучостию:

— Я не приїхав тут слухати твоєї любовної сповіди. З погорд сьмію ся, і повтаряю тобі ще раз: Ганя нїколи не буде твоя.

— Слухай ще — сказав Селим: — як і кілько Ганю люблю, не пробую говорити, бо я не умів би висказати, а ти зрозуміти. Однако присягаю тобі, що кромі цїлої любови, колиб она тебе любила, то ще найшов би в души тілько благородних чувств, щоби зречи ся єї на все. Генрику, отже нам о неї повинно ходити! Ти був все благородний. Послухай же, зречи ся єї, а відтак жадай від мене хоч житя. Отже моя рука, Генрику! О Ганю ходить, о Ганю: памятай!

І похилив ся до мене з отвертими рамენами, але я подав коня назад.

— Журбу о неї лиши менї і мому батькови. Ми вже о нїй гадали. Маю честь заявити тобі, що Ганя позавтру виїздить за границю, і що єї більше не побачиш. А тепер прощаю.

— А а! коли так, то побачимо!

— Побачимо!

Я завернув коня, і поїхав до дому, не оглядаючись поза себе.

Понуро було в нашім домі ті два днї, що лишали ся до виїзду Ганї. Панї д'Іве з сестрами виїхала зараз на другий день по тій розмові з вітцем. Лишив ся тілько я, батько, о. Людвик і Ганя. Бідна, знала вже, що має віїхати, і вість о тім приймила з розпукою. Видко бажала у мнї глядати ратунку і послїдної дошки спасенія, але я, догадуючи ся того, старав ся, щоби не лишити ся з нею нї на хвилю сам на сам. Я знав себе добре; знав, що сльозами зробить зі мною всьо, що схоче, і що я не зумію їй нїчого відмовити. Уникав навіть єї зору, бо не міг стерпіти тої немов просьби о милосердіє, яка малювала ся в нїм, кілько разів глядїла на мене або на вітця.

З другої сторони, хочби я навіть і хотів вставити ся за нею до вітця, то знав, що то нї на що не придалось би, бо отець нїколи не зміняв того, що раз постановив. А до того ще й якийсь встид держав мене від Ганї здалека. Я встидав ся перед нею послїдної розмови з Мірзою і тої недавної строгости, та й цїлого мого поведеня, що не наближаючись до неї, слїдив єї здалека. Але я мав причину слїдити. Я знав, що Мірза кружляє як хижа птиця день і ніч коло нашого дому: зараз на другий день по розмові побачив я, що Ганя ховала поспішно картку записаного паперу; без сумнїву лист від него або до него. Догадував ся навіть, що може з собою будуть бачити ся, але хоч чатував смерком на Селима, однако не міг его зловити. Тимчасом два днї минули скоро, як стріла у воздусї. Перед вечером того дня, в котрім Ганя мала відїхати на ніч до Устрицї, поїхав отець до міста на ярмарок за купном коний, і взяв для пробованя їх Казя з собою. Ганюж мали ми проводити оба з о. Людвиком.

Я замітив, що в міру, як наближала ся рішуча година, заволодів Ганею дивний якийсь неспокій. Мінила ся в очах і дрожала на цїлім тїлї. Хвилями судорожно стрясла ся, немов наполохана. Вкінци сонце зайшло, а зайшло якось погано, за грубі і филисті, жовтаві хмари, котрі грозили градом і бурею. Кілька разів на західній сторонї неба дав ся чути далекий грім, немов голосний ворків наближаючої ся бурі. Воздух був душний, парний і пересичений електричностию. Птицї поховали ся під дахи, дерева, і лиш ластівки кидали ся неспокійно у воздусї; листє перестало шелестїти на деревах і позвисало мов омлїле; з фільварчного подвіря доносив ся жалібний рик худоби, вертаючої в поля. Якийсь неспокій заволодів цїлою природою. О. Людвик велїв замикати вікна. Я хотів перед бурею заїхати до Устрицї, отже зірвав ся, щоби піти до стайнї і велїти заїздити. В хвили, коли я мав вийти з комнати, зірвала ся і Ганя, але сейчас сїла. Я поглянув на неї. Блїдла і червенїла на переміну.

— Душно менї якось, душно! — відозвала ся, і сївши коло вікна, почала холодити ся махаючи хустиною. Дивний неспокій єї очевидячки збільшав ся.

— Можемо заждати — сказав до мене

„Вістників розпоряджень“ инших виділів, має служити до оголошуваня законів і розпоряджень відносячих ся до політичної адміністрациї, до оголошуваня загальних вказівок або норм, до публикованя важних юдикатів і персональних змін, до оповіщуваня опорожнених посад і т. п. Згаданий додаток можуть інтересовані (товариства рільничі, заряди дібр і т. и.) окремо передплачувати.

— **З львівского університету.** Імматрикуляция ново-записаних студентів на львівскім університеті відбуде ся в суботу перед полуднем в авли університетскій.

— **Аванс для учителів.** Wiener Abendpost доносить, що ще в сім роцї 560 учителів середних шкіл будуть посунені до висших ранґ, а то: 252 до VIII. ранґи, 280 (о 50 більше як минувшого року) до VII., а 28 директорів дістане VI ранґу.

— **Для шкільної молодежи.** Ставропигийский інститут має до роздачі вісім стипендий, а то з фондів: о. Ігнатия Гавацкого з Перемилова одну на 240 кор., о. Василія Зарицкого одну на 320 кор., Каролини Глинецкої дві по 240 кор., митрополита Григ. Яхимовича дві по 300 кор., Анастазиї Юркевичевої тілько для дівчат одну на 152 кор. і о. Мартина Прокоповича одну стипендию на 200 кор.

— **Дар для церкви.** Пані Ізабеля Ґодлевска, вдова по судовім раднику, проживаюча у Львові, пожертвувала для Преображеньскої церкви львівскої (при Народнім Домі) цїнну олійними фарбами мальовану ікону, один великий і красний ковер перед престол, одну велику атласову капу на покрите престола і один красний магоневий з різними прикрашенями столик.

— **Зміна назвища.** Намістництво дозволило о. Василеви Цюкови, пароxови в Баличах, перемискої епархиї, перемінити назвища на „Адриянович“.

— **Що значить добрий і розумний війт в громаді.** З Турки під Коломиєю пишуть нам: В Турцї відбули ся вибори до ради громадскої і вибрано війтом Василя Андрусяка, чоловіка чесного, релігійного, морального, котрий при власній помочи доробив ся красного майна. Не довго ще урядує, а вже слїдно успіхи его урядованя. Передовсім підніс він на радї, щоби карати строго всїх за несьвяткованє неділь і сьвят і щоби нїхто в неділї і сьвята не їхав на торги під карою 10 К. Давнїйше відбувала ся в тім же селї по коршмах страшна піятика, бійка, були крадежі і т. и., а тепер коршми порожні, спокій, і крадежі устали, бо війт поступив собі енерґічно і видав наказ, щоби від людий підозріних нїхто не купував нїчого, бо буде строго караний. Війт постарав ся також, що люди будуть діставати сіль і сировицю для худоби. Він робить також заходи, щоби читальня „Просьвіти“ як найскорше розвинула ся. Таких війтів дай Боже в кождій громадї.

— **За зухвалість суд на місци.** Зухвалої крадежі допустив ся оногди у Львові при улици Скарбківскій якийсь злодій, котрий украв величезну балїю і нїс її зовсім спокійно улицею. Женщина, котрої балїя була власностю, спостерегла крадїж і побігла за злодієм, а здогонивши его, стала просити его, щоби він віддав їй так потрібний для неї предмет. Але злодїй не то, що не хотів віддати, але ще й кпив собі немилосердно з пошкодованої. Дістав же за то. На его нещасте надійшли „куми“ пошкодованої і до того ще добре підпиті і скоро довідали ся, що стало ся, вхопили зухвалого злодія в свої руки і так его збили, що випустили ледви живого.

— **Нове оружиє.** Берлиньска Vorwärts доносить, що якомусь Норвежцеви удало ся винайти новий рід оружия, котре своєю ґеніяльною конструкциєю і незвичайною силою удару перевисшає всякі дотеперішні оружия. В нїмецкім інститутї виховавчо-войсковім роблено вже проби, котрі дали такий сьвітлий успіх, що цїсар Вільгельм велів на пробу заосмотрити в тоє оружиє одну дивізию в Ґановері.

Господарство, промисл, торговля, гігієна і вихованє.

Ради господарскі.

— Як пізнавати доброту сїна? (Після Бр. Яновского, асист. кр. ботан.-рільн. стациї.) (I.) Хто купує сїно, чи то в шопі, чи в стозї, або на фірі, повинен насамперед взяти пробку з ріжних боків по жмени, але не лиш з одного місця. Маючи пробку в руцї, треба їй придивити ся, з яких ростин складає ся сїно, а по них пізнати поживну вартість сїна. Сїно може складати ся: 1) з ростин, званих загально **травами**, і таке сїно називає ся: **солодке**; — 2) з ростин, званих **смикавцями, осоками і кошатниками**, котрі ростуть на квасних луках (мокрих, багнистих, на котрих робить ся в земли квас гумусовий), а котрі длятого називають ся: **квасними**, отже й сїно від них має назву квасного; — 3) з ростин **мотильковатих**, котрих цьвіт подібний до цьвіту конюшини; — 4) із **скритополих** таких, котрі не мають цьвіту, як н. пр. папороть, і т. п. Тоті ростини можна легко розпізнати: **Солодкі трави** мають круглі стебла, з колїнцями, від котрих виходять довгі листочки, котрі в сподї близько колїнця обнимають стебла; на вершку стебла єсть колос або волоть, як н. пр. у вівса. Такі трави мають значну вартість поживну, хоч не всї однакову. — **Квасні трави** мають звичайно триґранне било без колїнців і **не порожне** в серединї, як стебла солодких трав. Такі трави мають малу вартість поживну (з виимкою деяких гірских), а коли їх в сїнї богато, то знак, що оно походить з квасної луки, де мало поживних ростин. Сїно таке має малу вартість, а иноді може навіть бути шкідливе. — **Ростини мотильковаті** можна в сїнї легко пізнати по листю, котре єсть уложене по три листочки в однім, як н. пр. у команиці (конюшини), або паристо вздовж хвостика листкового, або не паристо, а тогди на вершку єсть ще один листочок. Цьвіти бувають в круглих або подовгастих головках. Ростини мотильковаті дають найлїпшу пашницю, а коли їх в сїнї побіч солодких трав дуже богато, то оно має велику вартість поживну. Коли їх дуже мало, а заго богато квасних трав, то знак, що сїно походить з квасної луки, і оно тогди має малу вартість поживну. — **Ростини скритополові** (безцьвіті), як мохи, хвощі (падиволос, сосонка) пядичі і папороть, звістні загально, і легко їх пізнати; они не мають нїякої вартости, а дотого ще можуть бути і шкідливі. Наконець треба ще й на то зважати, чи нема в сїнї ростин троячих, а важнїйші з таких ростин суть: **Козелець острий** або терпибіда (Ranunculus acris) має цьвіт великий жовтий, росте на порховинах; — козелець їдовитий або табачка, цьвіт дрібний, блїдо-жовтий, росте на мокрих луках; — **тоxлабуштан** (Aconitum napellus) цьвіти синї творять волоть грознисту, задний листочок чаші творить нїби шелом, росте на гірских луках; — **шалїй або смертельник** їдо-

---

о. Людвик — буря вірве ся за якої пів години.

— За пів години — відповів я — будемо вже під Устрицею, а впрочім, хто ще знає, чи то не пустий страх — і я побіг до стайнї.

Кінь для мене стояв вже осїдланий, але запряганє ішло як звичайно пиняво. Минуло якої пів години часу, заки візник рушив перед ґанок з повозом, а я за ним на кони. Буря здавалось висїла у воздусї, але я не хотів довше зволікати. Винесено сейчас куфри Ганї і привязано за повозом. О. Людвик ждав вже на ґанку, в білім полотнянім плащи і з величезним також білим парасолем.

— Де Ганя? вже готова? — спитав я его.

— Готова. Буде вже пів години, як пішла молити ся до каплицї.

Я пішов до каплицї, але Ганї там не найшов; з каплицї перейшов я до їдальні, з їдальні до сальону: Ганї не було.

— Ганю, Ганю! — почав я кликати.

Нїхто не відповів.

Вже трохи неспокійний, пішов я до еї комнати; гадав, чи не заслабла. В комнатї сиділа, поплакуючи стара Венґровска.

— Чи то вже — спитала — час пращати ся з панночкою?

— Де панна? — спитав я нетерпеливо.

— Пішла до огорода.

Вибіг і я до огорода.

— Ганю, Ганю! час сїдати!

Тихо...

— Ганю, Ганю!

Немов менї у відповідь, зашуміло неспокійно листє під першим подихом бурі; упало кілька грубих капель дощу і знов було тихо.

— Що то? — спитав я сам себе і чув, що волосе встає менї на голові з переполоху.

— Ганю, Ганю!

Хвильку здавалось менї, що з другого кінця огорода чую відповідь. Я відітхнув.

— Ах дурак з мене — подумав я собі і побіг в сторону, звідки доносив ся голос.

Не знайшов нїчого і нїкого.

З тої сторони огород кінчив ся штахетами, за котрими ішла польна доріжка до шалашів, що стояли в поли. Я вхопив за штахети і поглянув на дорогу: було на нїй пусто, лиш Гнат, двірский хлопець, пас гуси в рові, при самих штахетах.

— Гнате!

Гнат здоймив шапку і підбіг до штахетів.

— Не бачив ти панни?

— Бачив. Лише що панна туди їхали.

— Що? як? де їхала?

— А до ліса, з паничом з Хорель. О, так гнали, що лиш конї мали сили.

— Господи Боже! Ганя утїкла з Селимом!

В очах менї потемнїло, а відтак немов блискавиця мигнуло через голову. Я пригадав собі неспокій Ганї, той лист, що бачив в еї руцї. Всьо то отже було умовлене? Мірза писав до неї і бачив ся з нею. Вибрали хвилю перед самим виїздом, бо знали, що тоді будуть всї дома заняті. Христе, Боже! Мене облив студений піт, а волосє зїжило ся на голові. Не памятаю, коли я опинив ся на ґанку.

— Коня, коня! — крикнув я страшним голосом.

— Що стало ся? Що стало ся? — кричав о. Людвик.

Але відповів ему лише гук грому, що роздав ся в тій хвили. Вітер засвистав менї в ушах від шаленого розгону коня. Влетївши в липову алею, звернув я в напрямі дороги, котрою утїкли; перескочив один пліт, відтак другий і погнав дальше. Слїди були видні. Але тимчасом зірвала ся буря: стемнїло, на чорних филях хмар почали рисувати ся яркі стріли блискавиць; часом цїле небо ставало одним огнем, а відтак западала ще грубша пітьма: дощ лив як один потік. Придорожні дерева колисали ся судорожно в ріжні сторони. Мій кінь битий з лютостию тростиною і пертий острогами, почав хропіти і стогнати, я хропів також від скаженого гніву. Похилений на шию коня, слїдив я знаки на дорозї, не знаючи і не гадаючи нї о чім більше. В той спосіб влетів я в ліс. В тій хвили буря ще збільшила ся. Якась скаженість обхопила небо і землю. Ліс гнув ся як лан збіжа і викидав чорними галузями, відгомін громоту розлягав ся в пітьмі від сосни до сосни; гук громів, шум конарів, тріскіт ломаного галузя, всьо то мішало ся в якусь одну пекольну музику. Я не міг вже добачити слїдів, але летів наперед як вихор. Аж за лісом, при сьвітлї блискавиць, розпізнав я їх знов; але рівночасно замітив зі страхом, що хропіт мого коня збільшає ся і він поволїйше біжить. Я подвоїв удари тростинкою. Тут за лісом починало ся правдиве море піску, яке я міг оминути боком, але Селим мусів через него переїздити. То повинно було опізнити его утечу.

Я підніс очи до гори: „О, Боже, дай аби я їх достиг, а відтак убий мене як хочеш!“ — викрачав я з розпукою. І моя молитва була вислухана. Нагле червона блискавиця роздерла пітьму, а при кровавім еї сьвітлї побачив я утїкаючих, але був вже певний, що то они. Були ще на якої пів версти передо мною; однако не утїкали надто скоро, бо в темнотї і супротив повени, яку викликали дощі, мусів Селим їхати осторожно. З моїх грудий добув ся крик скажености а разом і радости. Тепер вже не могли утечи.

Селим оглянув ся, крикнув також і почав бити бичем налякані конї. При сьвітлї блискавиць пізнала мене і Ганя. Я бачив, що вхопила з розпукою Селима і що той щось гово-

витий (Cicuta virosa) цьвітом подібний трохи до моркви, росте в ровах, особливо край ставів і рік та на торфових луках, єсть дуже їдовитий; — болиголов звичайний (Conium maculatum) молоденький подібний до петрушки, старший буває високий з дутчастим билом, на котрім суть руді або кроваво червоні плями, росте на сьмітищах, попід плоти і в ровах краєм сіножат, єсть дуже їдовитий; — пізноцьвіт осінний (Colchicum autumnale), цвите в осени, цьвіт великий блїдо-лілієвий або синяво-червоний, листє вирастає в другім роцї (особливо в Грибівскім повітї і коло Перемишля); — чемериця біла (Veratrum album) росте на вохких гірских і підгірских сіножатах, котрі иноді дуже занечищує, єї пізнати легко по великім подовгасто круглім листю і грубих билах; — благодатка лїкарска (Gratiola officinalis) має било в горішнім кінци чотирогранне, листє проти себе на билї, а в кутиках листя білі цьвіти; — наперстник красний (Digitalis purpurea) било волохате а листє з під споду мохнате, цьвіт ясно червоний дзвінковатий.

— Як обходити ся з коровою поотїленю? Єсть богато господарів, котрі гадають, що скоро телятко прийшло на сьвіт то коло корови вже не треба більше нїчого робити, коли тимчасом корови треба добре доглядати аж до часу, коли відійде містище, щоби при болях попородових не виверчула ся утроба. Скоро би містище не відійшло за 3 до 6 годин, то нема иншої ради, лиш треба єго штучно видобути, а то може найлїпше зробити лиш ветеринар. Містище треба зараз запрятати, щоби корова єго не лизала або не зїла. Дехто зараз по породї зганяє корову, бє єї і штуркає а навіть на силу підоймає, щоби она встала, бо суть такі, котрі гадають, що коли корова зараз не встане, то дістане корчів, або утроба в нїй виверне ся; а то зовсім неправда і корову треба лишити в спокою. Зараз по утїленю не треба корові давати богато їсти, бо она змучена дуже породом не може добре пережувати. Так само не треба їй давати богато і теплого пійла, бо корова, котра привикла була доси лиш до сухої паші а по породї має велику спрагу може за богато обпити ся і від того занедужати на нестравність Коли пійло за тепле, то корова від него ще більше ослабає, а коли она єго обіпє ся, то оно занадто тяжить в жолудку. Отже треба давати лиш слабо літного пійла і трохи та взагалі давати корові мало їсти, доки аж не прийде до сил. Суть також такі, котрі гадають, що корови не треба скорше доїти, аж містище відійде і длятого доять за пізно; тимчасом доїти треба, скоро вимя зробить ся велике і тверде, а дійки сильно наповнять ся. Перше молоко має велику прочищаючу силу і длятого єсть для телятка дуже добре, бо очищує єму кишочки. Дуже часто буває, що по породї в наслїдок великих болів утроба висуває ся, отже треба уміти єї назад всунути а коли би потреба і заложити бандаж. В такім случаю найлїпше, коли можна, удати ся о пораду до ветеринаря. Також дуже важна річ, щоби корова не стояла близько дверий або де на продуві, бо може легко від перестуди дістати запаленя вимени або якої иншої хороби. Під таку корову треба грубо стелити і держати єї тепло. Коли телятко призначене на заріз, то давати єму ссати лиш 3 до 4 неділь; телятка призначені на приховок ссуть 4 до 5 неділь а в добрих господарствах нїколи менше як 6 до 8 неділь.

Лїтература господарска.

— Rolnik podolski, Krytyczny pogląd na gospodarstwo rolne Podola, napisał Władysław Lenkiewicz. Tarnopol, z drukarni Wierzbickiego. — Під таким заголовком вийшла в Тернополи книжка обнимаюча 167 сторін друку. Єсть се в своїм родї замітна і поучаюча книжка. Автор вибрав за спецыяльність господарство рільне на нашім Подїлю, а хоч єго критичні погляди опирають ся лиш на більших господарствах на Подїлю а ради і науки в книжці увзглядняють також лиш більші господарства, то всетаки книжку тую можуть з великим хісном прочитати і середні господарі на Подїлю, до котрих би ми зачислили і наших сьвященників, а навіть і поменші господарі моглиби з неї научити ся неодного. Єсть то, о скілько ми знаємо, перша того рода праця, котра сягає глубше спецыяльно в господарство рільне одної части нашого краю і показує як у нас господарить ся. Автор в першій части своєї працї: „Ogólny pogląd — organizacya gospodarstwa rolnego“ дуже делїкатно і легенько а все таки досить ясно і виразно для того, хто знає подїльскі відносини дотикає тої справи, котра єсть бодай чи не найбільшою причиною лихої господарки більших властителів на Подїлю, господарки рільної за помочию управи, телів або т. зв. „rządc-ів“ і економів, котрих часто зміняє ся, аж наконець по всїляких пробах віддає ся землю в посесию. В дальших частях книжки, під заголовками: Mechaniczna uprawa roli, Czy ugor dla Podola jest niezbędny? і т. д. переходить автор до спецыяльної господарки на Подїлю, і подає так знамениті науки і ради, що книжка ся може служити за дуже добрий підручник для господарів на Подїлю, а навіть і всї инші можуть єї з великим хісном прочитати. А що найбільше характеризує сю книжку і надає їй значіня, то побіч глубокого знаня предмету і обставин, єсть ще й велика предметовість, спокій і безпретенсіональність, з якою она написана. Автор умів знаменито погодити свої критичні погляди з практикою господарства на Подїлю, і тим після нашої думки, осягнув свою цїль. (*К. В.*)

Вісти господарскі, промислові і торговельні.

— **Цїна збіжа.** У Львові д. 11 грудня Пшениця 7·40 до 7·50 Кор.; жито 6·25 до 6·50; овес 6·— до 6·30; ячмінь пашний 5·00 до 5·50; ячмінь броварний 6·25 до 6·75; горох до вареня 7·25 до 12·—; вика 5·50 до 6·—; льнянка 10·50 до 11·—; сїмя конопельне —·— до —·—; біб —·— до —·—; бобик 5·80 до 6·20; гречка 7.20 до 7·50; конюшина червона 55·— до 68·—; біла 35·— до 68·—; тимотка 19·— до 25·—; шведска 40·— до 70·—; кукурудза нова 5·75 до 6·—; хміль за 56 кільо —.— до —.—; ріпак 13·25 до 13·50. Все за 50 кільо осо Львів.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Зара 12 грудня. В дальматинскім соймі поставлено вчера нагляче внесенє, аби сойм запротестував против умови, заключеної між австрийским і угорским правительством в справі будови босаньских зелїзниць. Предсїдатель др. Івцевич заявив, що то внесенє противить ся законам і не піддав єго під голосованє. Тоді всї хорватскі посли вийшли з салї і засїданє треба було закрити, бо не було комплету.

Капштадт 12 грудня. Робертс відїхав до Анґлїї.

Гаґа 12 грудня. Президент Крілер виїздить сими днями до Гарлєму, де забавить кілька днів. — Полиция заборонила походу в честь Крілера, який мали устроїти ученики, а то, аби не прийшло до забурень.

Рим 12 грудня. Парлямент відкинув 196 голосами против 37 внесенє на відкликанє войск з Хіни.

рив до неї За кілька хвилин був я вже так близько них, що міг почути голос Селима:

— Маю при собі оружиє! — кричав в пітьмі — не наближай ся, бо стрілю!

Я був ледве о пятнайцять кроків, але тепер починала ся лїпша дорога і Селим пустив на ново конї поволи гальопом. Віддьленє між нами на хвилю збільшило ся, але відтак почав я їх доганяти. Тоді Селим відвернув ся і почав мірати з пістолєту. Був грізний, але мірив спокійно. Ще хвиля, а я був би вхопив за бричку. Однако нараз роздав ся гук вистрілу... мій кінь кинув ся в бік; скочив ще кілька разів, відтак прикляк на передні ноги; я підніс єго, присїв на задні і тяжко загропівши, повалив ся на землю разом зі мною.

Я сейчас зірвав ся і почав бігти кілько сил мав пішки, але то була пуста робота. Вскорі бричка була чим раз дальше від мене і дальше; відтак бачив я єї лиш, коли блискавка розперла хмару. Зникала в далинї і пітьмі як послїдна надія. Я пробовав кричати; не міг: не стало менї віддиху. Туркіт доносив ся до мене чим раз слабше, вкінци я пішкнув ся о камінь і упав.

Однако по хвили підніс ся.

— Від'їхали, від'їхали, зникли! — повтаряв я голосно і вже не знаю, що там в менї дїяло ся. Я був безсильний, сам один серед ночи. Той чорт Мірза поборов мене. Ах, колиб Каньо не був поїхав, колиб ми в двійку гнались за ними, а тепер? „Що буде? Що тепер буде?“ — крикнув я голосно, щоби почути власний голос і не збожеволїти. І здавалось менї, що вихор насьміває ся з мене і свище: „Сидиш на дорозї без коня, а він там з нею!“ І так гудів вітер і сьміяв ся і реготав ся. Я вернув поволи до мого коня. З ніздря виплинула єму струя чорної, застигаючої крови, але ще жив, дихав і обертав до мене погасаючі очи. Сївши при нїм, опер я голову на єго боцї і також здавалось менї, що умираю. А вітер тимчасом надімною і сьміяв ся і кликав: „Він там з нею!“ Хвилями здавалось менї, що чую пекольний туркіт тої брички, що летїла в пітьму разом з моїм щастєм. А вихор свистав: „Він там з нею!“ Обхопило мене дивне остовпінє. Як довго оно тревало, не знаю. Коли я очутив ся, буря вже минула. По небі гнали ясні стада легких білявих хмарок, але в перервах їх видко було голубе небо і місяць сьвітив ясно. З піль підносили ся вогкі мраки Неживий мій кінь, що вже був застив, пригадав менї всьо, що стало ся. Я оглянув ся довкола, аби розпізнати, де я. На право побачив я далекі сьвітла у вікнах і пішов в тамту сторону. Показало ся, що я був під самою Устрицею.

Я постановив іти до двора і побачити ся з паном Устрицким, що міг я зробити тим лекше, бо пан Устрицкий не мешкав в палатї, але мав свій окремий домок, в котрім звичайно пересиджував і спав. Сьвітло блищало ще в єго вікнах. Я запукав до дверий.

Отворив менї сам і подав ся наляканий назад.

— Дурниця! — сказав. — Як ти виглядаєш Генрику?

— Грім убив менї коня під самою Устрицею. Не було иншої ради, як сюди прийти.

— Во імя Отца і Сина! Але ти перемок, змерз. І то вже пізно. Дурниця, волю тобі щось дати з'їсти і одїнє.

— Нї, нї! Хочу зараз вертати.

— Але! А чому Ганя не приїхала? Моя жінка виїздить завтра о другій. Ми гадали, що пришлете єї на ніч.

Я нагле постановив сказати єму всьо, бо потребував єго помочи.

(Дальше буде.)

Надіслане.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарні В. Ловиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефона число 569).